

викладачів), однаковими захопленнями (жаргон мисливців, філателістів, рибалок), тривалим перебуванням у певному середовищі (військова служба, навчання).

Жаргонізмами називають слова, вживання яких обмежене нормами спілкування, прийнятими в певному соціальному середовищі. З цієї причини жаргонізми ще називають соціальними діалектизмами. Жаргонізми — це переважно такі специфічні, емоційно забарвлені назви понять і предметів, які мають нормативні відповідники в літературній мові та, відступаючи від неї, надають процесу спілкування атмосфери невимушеності, іронічності, фамільярності тощо.

Суржик (цер.-слов. сурожь — «суміш різних зерен з житом») — елементи двох або кількох мов, об'єднані штучно, без дотримання норм літературної мови. Інші назви: арго, жаргон, креол, лінгва франка. Первісно термін «суржик» (без додаткових визначень) вживався переважно щодо українсько-російського суржику. В основному це «побутове мовлення», в якому об'єднано лексичні та граматичні елементи різних мов без дотримання норм літературної мови. Походить від слова, яке позначає буквально — «Суміш зерна пшениці й жита, жита й ячменю, ячменю й вівса і т. ін.; борошно з такої суміші».

Сленг — міський соціолект, виниклий з арго різних замкнених соціальних груп (правопорушників, крамарів, ремісників, в'язнів, бурсаків-учнів, вояків, інтернет-спільноти), як емоційно забарвлена лексика низького й фамільярного стилю (зрідка й словотворів), поширена серед соціальних низів і певних вікових груп (ремісничої, шкільної молоді) міст.

Норма диктується й випрацьовується вихованням і освітою: родиною, оточенням, дошкільними й шкільними закладами, середньою спеціальною та вищою школами, літературою, театром, кіно-, радіо- й телевізійними передачами — усіма засобами масової інформації, а тепер ще й Інтернетом. Норма не є незмінною константою. Суспільство, час і простір, у якому функціонує мова, змінюються і зазвичай змінюють ті чи інші мовні норми.

О.П. Мосьян

ЗАЛІЗНИЧНІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ ПРОФЕСІЙНОГО МОВЛЕННЯ

У наш час навчання іноземних мов із використанням інформації з Інтернету є одним із найбільш активних напрямків активізації навчальної діяльності учнів.

Упродовж останніх двох років нами було проведено експеримент із використання матеріалів загальноукраїнської транспортної газети «Магістраль», що розташовують на однойменному сайті, для навчання

наукового стилю мовлення іноземних студентів нашої академії. На сайті основні статті з'являються в день виходу відповідного числа газети. Це дуже зручно, тому що практично всі студенти зараз мають доступ до Інтернету із стільникового телефону або персонального комп'ютера, а ознайомитися із друкованим варіантом газети вони можуть лише в читальному залі нашої бібліотеки: газету розповсюджують за передплатою та через провідників частини пасажирських потягів, у вільний продаж вона не надходить (за винятком спеціалізованих кіосків). Головною перевагою зазначеного видання є актуальність та новизна інформації, що її надають у газеті (хоч деякі читачі відзначають її тенденційність та офіційність). Важливо також те, що в матеріалах кореспондентів газети функціонують усі групи професійної лексики.

Статті з «Магістралі» було використано для розвинення навичок різних видів читання: ознайомлювального та пошукового – у формі позааудиторної самостійної роботи студентів, вивчаючого – під час роботи в аудиторії. Оскільки головним завданням ознайомлювального читання є розуміння головної змістовної лінії, об'єктом контролю були усі основні та деякі другорядні факти статей. Із цією метою студентам було запропоновано тестові завдання закритого типу – на вибір правильної відповіді. Пошукове читання має бути спрямованим на знаходження певної інформації (з чим часто зустрічаються фахівці у своїй професійній діяльності). Задля розвинення навичок такого читання було створено низку завдань відкритого типу. Наприклад, у статтях, що розповідають про працівників залізничної галузі, необхідно було знайти інформацію про освіту, стаж роботи, професійні обов'язки, робоче місце, кар'єру героя публікації тощо.

Самостійна робота студентів із статтями з «Магістралі» була не лише самоцінним елементом навчального процесу, а й етапом, що передував аудиторному вивчаючому читанню, основною метою якого є доскональне розуміння усього тексту з засвоєнням поданих у ньому лексичних та граматичних мовних засобів.

Навчально-пізнавальна активність студентів під час роботи з зазначеним ресурсом зросла, що підтвердили відстрочені перевірки, котрі продемонстрували міцне засвоєння учнями фактичного та мовного матеріалу. У зв'язку з цим плануємо продовжити роботу з виходом на створення на ґрунті текстів із газети «Магістраль» (повних чи адаптованих – відповідно до етапу навчання) навчально-методичних посібників із наукового стилю мовлення – у рамках розробки викладачами кафедри мовознавства комплексу навчальних матеріалів для іноземних студентів залізничних спеціальностей.